

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

«Мектепке дейінгі білім беру мекемесі мен отбасының өзара әрекеттесу үрдісінде мектеп жасына дейінгі балаларды әлеуметтендіру»ЖАРИЯЛАНДЫ
15.11.2022СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/126623/>

Атырау облысы, Құрманғазы ауданы,
КМҚК «Балбөбек» бөбекжай-балабақшасының
меңгерушісі Абдуллина Жанар Шайхатовна

Қазіргі қоғам білім беру жүйесінің алдына баланың қоғамдағы қолайлы өміріне жағдай жасау міндетін қояды, бұл оның әлеуметтік тәжірибесінің алғашқы қадамдарынан сәтті әлеуметтенуді білдіреді. Әлеуметтену — бұл тәрбиеленушінің қолданыстағы нормаларды, мінез-құлық формалары мен құндылықтарды игеру үрдісі мен нәтижесі.

Әлеуметтік-экономикалық өзгерістердің қазіргі жағдайында білім беру алдында тәрбиеленушілерге дамудың негізгі бағыттары бойынша белгілі бір білім, дағдылар деңгейін беру ғана емес, сонымен қатар қазіргі қоғамда өмір сүруге, тиімді қарым-қатынас орнатуға, мақсаттарға жетуге дайын тұлғаны қалыптастыру міндеті тұр. Мектепке дейінгі жас — бұл тұлғаның әлеуметтік дамуындағы негізгі кезең. Осы жаста қалыптасатын және дамитын әлемнің бейнесі өмірдің кеңістігі мен уақытын жақсы және тиімді сезінуге, өзіне және айналадағы адамдарды тікелей сезінуге мүмкіндік береді, мектеп жасына дейінгі бала әлеуметтік шындық пен өзін — өзі танудың негізін қалайды, бұл, әрине, жеке көкжиектерді кеңейтеді.

Бірде-бір, тіпті ең жақсы педагогикалық жүйе толықтай тиімді бола алмайды, егер оның отбасына орны болмаса, егер мектепке дейінгі мекеме мен отбасы бір-біріне жабық болса, сондықтан да балабақша мен отбасының өзара әрекеттесуге ашық болуы өте маңызды.

Біздің мектепке дейінгі ұйымда балабақша мен отбасы арасындағы қарым -

қатынасты орнатудың негізгі мақсаты, тең серіктестік қарым-қатынас тұрғысынан, балаларды сәтті әлеуметтендіруге бағытталған «отбасы-балабақша» бірыңғай кеңістігін құру болып табылады. Мектеп жасына дейінгі баланың жеке басының дамуы үшін өзара әрекеттесуде біз отбасын тек өзара әрекеттесу объектісі ретінде қарастырмаймыз. Ата-аналар жиналыстарында, жеке әңгімелесуде біз ата-аналарға баланың отбасылық ортасы өте маңызды, көбінесе оның жеке басының даму жолын анықтайтынын түсіндіреміз, ал ата-аналардың баланың тәжірибесі, мінез-құлық нормалары, адамгершілік құндылықтары қалыптасын мектепке дейінгі мекемедегі әр түрлі іс-шараларға қатысуы, баланың сәтті әлеуметтенуіне ықпал етеді, сондықтан да ата-аналарды педагогикалық үрдістің шеңберіне және әртүрлі іс-шараларға тарту және олардың мүдделі қатысуы өз баласының дамуы үшін маңызды.

Мектеп жасына дейінгі балаларды әлеуметтендіру үрдісіне ата-аналарды тартудың бір түрі – «отбасылық театр», сондықтан педагогикалық ұжым отбасылық театрды отбасымен өзара әрекеттесудің инновациялық түрі ретінде ұйымдастыру туралы шешім қабылдады.

Ата-аналардың қатысуымен балабақшадағы кез-келген іс-әрекет баланың толық дамуына, оның еркін сезінуіне ықпал етеді.

Шығармашылық шеберханаларға, ойын тренингтеріне бірлесіп қатысу шамадан тыс алаңдаушылықты, өзіне деген сенімсіздікті жеңілдетуге, отбасында эмоционалды байланыс орнатуға және нығайтуға көмектеседі.

Отбасының барлық мүшелерінің қатысуы баланың бойында отбасының тұтастығы сезімін тудырады, отбасылық қарым-қатынас тәжірибесін байытады. Бірлескен концерттерге, театр қойылымдарына қатысу арқылы ата-аналар мен балалар бір-біріне жақын болуды үйренеді. Балалар шығармашылық белсенділік танытып, өздерінің шығармашылық бастамаларын жүзеге асырады. Театрландырылған іс-әрекетте әлеуметтену үрдісі өзін анық көрсетеді: балалар ертегімен танысады, оны символдық түрде бастан кешіреді, кейіпкерлерге және олардың іс-әрекеттеріне деген көзқарастарын білдіре алады, ал ересек адам қарым-қатынас арқылы кері байланыс алады.

Театр өнері балаларға да, ересектерге де жақын және түсінікті, өйткені оның негізінде ойын жатыр. Ойында бала қоршаған әлем, қоғам заңдары, адами қатынастардың сұлулығы туралы ақпарат алып қана қоймай, осы әлемде өмір сүруді, басқалармен қарым-қатынас орнатуды үйренеді, бұл өз кезегінде жеке тұлғаның шығармашылық белсенділігін, өзін қоғамда ұстай білуді талап етеді. Баланың бүкіл өмірі ойынға толы.

Отбасылық театр- бұл педагогтердің қатысуымен құрылған, үй және қоғамдық театрлардың дәстүрлерін біріктіруге және отбасының тәрбиелік әлеуетін дамытуға

бағытталған бірнеше отбасының шығармашылық бірлестігі. Бұл тәрбиешілердің қолдауымен баланы тәрбиелеу үшін жауапкершілік деңгейін арттыру мақсатында барлық отбасы мүшелерін біріктіретін ата-аналармен мектепке дейінгі білім беру мекемесінің өзара әрекеттесуінің ең сындарлы түрі. Отбасылық театр ересектер мен балаларды театр өнерімен таныстыра отырып, балалар мен ересектердің (ата-аналар мен тәрбиешілердің) эстетикалық даму деңгейін арттырады.

Театр қойылымдарына дайындық барысында ата-аналар мен педагогтер арасында тығыз қарым-қатынас орнатылады, олар костюмдер, декорациялар жасаумен айналысады, сценарийлерді талқылайды, рөлдерді бөледі. Ересектер үшін театр қызметі-жаңа білім, эмоционалды тәжірибе көзі.

Балабақша базасында балалармен және олардың ата-аналарымен бірге театр күні өтті, кейіпкерлердің рөлдері талқыланып, театр отырысында бөлінді. Балалардың ата-аналары таңғажайып қойылымның сәттілігін күте отырып, костюмдер дайындады, декорациялар жасады. Ұсынылған театрландырылған қойылымның нәтижесінде «отбасылық театрдың» қатысушылары ұжымдық еңбек ету тәжірибесінен жағымды әсер алды. Белгілі бір рөлде болғаннан кейін балалар мен ата-аналар өздерінің маңыздылығын сезінді. Айта кету керек, балаларда кез-келген сахналау үрдісі нақты өмірде мінез-құлықты қалыптастырады, яғни өз шешімдерін қабылдау, олар үшін жауапкершілік алу, ортақ мақсатқа жету үшін командада жұмыс істеу қабілеті ойын түрінде қалыптасады. Бұл технология ата-аналарды балабақша өміріне шынымен қосуға мүмкіндік береді, отбасылық театрды ата-аналарды балаларды әлеуметтендіру үрдісіне тарту үшін қолдануға болады және де қолдану қажет.

Мектепке дейінгі мекеме мен отбасының өзара әрекеттесу жүйесінде баланың толық әлеуметтенуі мүмкін. Сондықтан мектепке дейінгі білім беру мекемесінің тәрбиешілері мен басқа қызметкерлері өз жұмысында отбасының көмегіне сүйенуі керек, ал ата – аналар ортақ нәтижеге қол жеткізу үшін балабақша мен отбасының бірлігі мен ынтымақтастығында ғана мүмкін болатын сыртқы әлем жағдайларына баланы дұрыс және толық дайындау үшін балабақша жұмысымен келісуі керек.

Осылайша, егер баланың үйлесімді дамуына қолайлы жағдайлар жасалса, оны отбасымен өзара әрекеттесу арқылы әлеуметтік-мәдени тәжірибеге қосу үрдісінде мектеп жасына дейінгі баланың әлеуметтенуі оң динамикаға ие болады. Біздің ұмтылып отырған мақсатымыз — сенімді, ізденімпаз, бастамашыл және тәуелсіз бала тәрбиелеу.

Пайдаланған әдебиет:

1. Балалардың шығармашылық ойлауын дамыту. Біз ертегі бойынша жұмыс

істейміз-М.: МОЗАИКА-Синтез, 2016.

2. Гришаева Н. П.3-7 жастағы балаларды тиімді әлеуметтендіру технологиялары : іске асыру жүйесі, формалары, сценарийлері : әдістемелік құрал. — М.: Вентана-Граф, 2017.
3. Солодянкина О. В. Мектеп жасына дейінгі баланың әлеуметтік дамуы. М.: АРКТИ, 2015.
4. Маханева М. Д.. Балабақшадағы театрландырылған әрекеттер

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.